

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Praha

Inspekční zpráva

Základní škola, Praha 4, V ladech 6

V ladech 6, 149 00 Praha 4 - Šeberov

Identifikátor školy: 600 037 371

Termín konání orientační inspekce: 1. - 2. března 2001

Čj.	010 273/01-2401
Signatura	oa4bu130

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Vzdělávání v 1. – 5. ročníku neúplné ZŠ V ladech probíhá v prvních čtyřech ročnících podle učebního dokumentu Základní škola čj. 16 847/96-2 a v pátém ročníku se žáci učí dle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 120 35/97-2. Ve škole je celkem 86 žáků v 5 třídách. Tím je kapacita školy 70 žáků stanovena Rozhodnutím o zařazení do sítě škol ze dne 1. dubna 1999 překročená o 16 žáků. Škola se stala příspěvkovou organizací s právní subjektivitou k 1. červenci 1994.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

1. stupeň

Časové dotace sledovaných předmětů jsou v souladu s učebními plány. Obsah učiva odpovídá zvoleným vzdělávacím programům. Učitelky mají vypracované tematické plány svých předmětů většinou podle učebnic. Plánování čtení a literární výchovy je nahodilé a formální a nesvědčí o promyšlenosti a hledání mezipředmětových souvislostí na základě osnov daného ročníku. Dílčí nedostatek se objevil v plánování matematiky ve 3. ročníku, kdy doba šesti týdnů určená k plné automatizaci násobení a dělení v oboru násobílek do 100 je velmi krátká. ČŠI nezjistila v plánování výuky obsahovou duplicitu.

Vyučující jsou informovány o žácích se specifickými poruchami učení a chování. V případě potřeby s nimi ojedinele pracovaly.

Z pěti třídních učitelek zajišťujících sledovanou výuku jsou plně kvalifikované tři. Dvě učitelky nemají odbornou a pedagogickou způsobilost a tím nesplňují podmínky dané vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997, o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Výuka probíhá ve světlých tradičně uspořádaných třídách. Jsou vybaveny většinou novým moderním nábytkem, dostatkem názorných pomůcek, funkčními a používanými meotary. Na výzdobě se podílejí žáci svými výtvarnými pracemi. Prostředí tříd i chodeb je čisté, upravené na vysoké estetické úrovni. Vybavení kabinetů základními didaktickými pomůckami, názorninami a audiovizuální technikou je dobré. Žáci používají učebnice schválené MŠMT ČR. Učitelky při sledované výuce využívaly jen sporadicky alternativních zdrojů informací. Psychohygienické zásady jsou dodržovány jak v oblasti rozvrhu školy, tak při využívání přestávek, kdy žáci mohou za příznivého počasí chodit do přilehlé zahrady. Pitný režim je dodržován.

Sledovaná výuka byla připravená a navazovala na předcházející učivo. Výukové cíle byly reálné, odpovídaly aktuálnímu stavu třídy a učebním osnovám.

Zvolené metody práce byly z velké části frontálního charakteru, které mají vyučující ověřené. Jejich invence a tvořivost spočívala především ve střídání předem daných postupů (řízený rozhovor, výklad, práce s učebnicí a sešitem, práce na tabuli, čtení z tabule, samostatná práce, soutěž). Takto strukturovaná výuka s sebou nese některé nedostatky: nižší efektivitu vyučovacího procesu, převažující aktivitu vyučujících nad aktivitou žáků, malé využívání mezipředmětových souvislostí a malý podíl spolupráce mezi žáky navzájem. Určité rezervy jsou i v zařazování relaxačních prvků do výuky. Jedenkrát učitelka využila kooperativní způsob učení, při kterém všichni žáci spolupracovali, všichni byli odpovědní za splnění úkolu a zároveň prohlubovali své sociální dovednosti. Velmi zajímavá byla ta část hodiny čtení a literární výchovy, kdy žáci na základě tvořivých slovních her pronikali k podstatě nonsensové poezie. Jen okrajově učitelky umožnily žákům vzájemné hodnocení a sebehodnocení a málo využívaly

možnosti vnitřní diference. Učivo bylo interpretováno věcně správně. Žáci projevovali dobré znalosti a dovednosti, ale někdy izolovaně bez hlubších souvislostí.

Vstupní i průběžné motivace vycházely z výše popsaných vyučovacích stereotypů a většinou se omezily na krátké seznámení s průběhem hodiny. Ojedinele se objevily zajímavé motivující impulsy vycházející z kognitivního (výuka vlastivědy ve čtvrté třídě) či emotivního základu (výuka čtení a literární výchovy). Vyučující sledovaly a ověřovaly pochopení látky, ale od žáků většinou vyžadovaly vysvětlení nebo aplikaci poznatků bez širšího kontextu. Výjimku tvořil řízený rozhovor ve vlastivědě a matematice, kde učitelky přesně formulovanými otázkami podporovaly logické myšlení a podněcovaly zvědavost. Pokud vyučující prováděly slovní hodnocení žáků, bylo adresné, pozitivní a povzbuzující. Ve většině závěrečných částí hodin byli žáci pochváleni. Namátková kontrola žákovských sešitů ukázala jak negativa: nepřiměřené zápisy z vlastivědy – žáci zapisují podrobná pojednání, neúměrná délkou a obsahem, tak i pozitiva: forma diktátů žáků se specifickými poruchami učení respektuje specifika dané poruchy a doporučení pedagogicko-psychologické poradny. Ovšem celková klasifikace těchto žáků v žákovských knížkách je nedůsledná a nevyvážená - minimum či absence známek z výchovných předmětů, převaha známek z diktátů a pravopisných cvičení nad ostatními složkami českého jazyka a literatury, převaha známek z písemné formy zkoušení nad ústní, velmi málo podkladů pro klasifikaci z předmětů prvouka, vlastivěda a přírodověda apod.

Absence kooperace (až na výjimku) mezi žáky nevytvářela prostor pro vzájemné nastolování postojů, názorů, pokládání otázek a řešení problémů a omezovala tak možnost rozvoje jejich komunikativních dovedností. Výrazným pozitivem byla přirozená autorita učitelek, jejich vstřícnost, laskavost a snaha o partnerské jednání, což dětem umožňovalo pracovat v atmosféře klidu, důvěry a vzájemného respektu. Žáci dodržovali dohodnutá pravidla komunikace a jejich chování bylo uvolněné a pozitivní.

Oblast plánování a přípravy výuky na 1. stupni má dílčí nedostatky. Personální podmínky jsou průměrné, oblast materiálních a psychohygienických podmínek je velmi dobrá. Organizace, formy a metody výuky mají spíše tradiční strukturu. Při využívání motivace a hodnocení ve výuce jsou pozitiva a negativa v rovnováze. Atmosféra ve třídách je dána velmi dobrým přístupem učitelek k žákům. Minimální prostor je věnován rozvoji jejich komunikativních dovedností. Interakce a komunikace je průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání ve sledované výuce na 1. stupni je na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Za dobu svého působení ve škole (od roku 1990) si ředitelka školy stanovila zásadní prioritu: zrekonstruovat a rozšířit budovu školy tak, aby odpovídala co nejvyšším požadavkům pro moderní, pohodlné a vysoce estetické místo určené ke vzdělávání dětí mladšího školního věku. Tyto záměry a cíle se jí za vstřícné spolupráce zřizovatele zdařily realizovat příkladným a mimořádným způsobem. Časově i fyzicky náročné zaměření na oblast zabezpečení materiálně technických podmínek vzdělávání, hospodaření a ekonomiky s sebou přineslo problém nedostatku sil a času zvládnout na stejné úrovni i oblast vzdělávání. Např. v části plánování

zaměřené na sledovanou výuku chybí kromě jiného i snaha zavádět a ověřovat efektivní a kooperativní metody ve vzdělávání. Inspekce zjistila tyto nedostatky:

- Na základě analýzy plánování výuky a kontroly zápisů v třídních knihách lze konstatovat, že učitelky více respektují učebnice než osnovy, a proto je zpracování pololetních plánů mnohdy pouze formální a ředitelce a učitelkám slouží pouze jako časová orientace.
- V plánování chybí zásadní rozvaha nad osnovami z hlediska témat, mezipředmětových souvislostí, použitých pomůcek, doplňkové a odborné literatury, alternativních zdrojů informací, vycházek, etc.
- Práce s žáky se specifickými poruchami učení je založená pouze na osobním přístupu a invenci učitelek a není systematicky rozvíjena. Ředitelka školy nevěnuje této problematice v ročním plánování patřičnou péči (viz hodnocení vzdělávání).
- V žádných písemných materiálech předložených ředitelkou školy inspekce nenašla záměr zabývat se inovací vzdělávacího procesu.

Z Dotazníku pro ředitele před inspekcí vyplývá, že si je ředitelka vědoma těchto negativ, neboť sebekriticky konstatuje, že jí zbývá málo času na pedagogickou práci. Výuka probíhá podle schválených učebních plánů. V mimoškolní činnosti škola nabízí žákům široké spektrum dvanácti kroužků, zaměřených především na sféru výchovnou (dramatický, pohybový, sportovní, taneční, keramický) a cizojazyčnou.

Oblast plánování je na průměrné úrovni.

Organizování

Organizační struktura školy není vytvořena v takové podobě, která by funkčně delegovala určité pravomoci a povinnosti na ostatní pracovníky školy. Již ve školním roce 1996-1997 jsou v závěrech inspekční zprávy čj. 0-01-04/9697/55-kl konstatovány ztížené podmínky v oblasti hospodaření a je doporučeno prověřit možnost zaměstnat na zkrácený úvazek hospodářku nebo ekonomického zástupce školy. To se nestalo, a ředitelka školy v době konání inspekce zastávala kromě výše popsaných povinností ještě funkci třídní učitelky, výchovné poradkyně a nezaměstnává ani školníka. K zvyšování kvality vzdělávání by jí mělo pomoci metodické sdružení, ale to, jak je ze zápisů patrné, na funkci poradního a metodického orgánu rezignovalo.

V povinné dokumentaci se objevují některé nedostatky. V třídních výkazech chybí informace o učebních dokumentech a podpisy učitelek u jednotlivých předmětů. Zápisy v třídních knihách jsou obecné, formální a mnohdy nekorespondují ani s osnovami ani s plány. Kontrola katalogových listů ukázala absenci pozitivních výchovných opatření v 1. – 3. ročníku. Pokud žáci dostali napomenutí nebo důtku třídní učitelky, není konkrétně specifikováno za jakou chybu či provinění. Ve dvou případech bylo dětem uděleno opatření k posílení kázně za neplnění řádu školy, protože nedoneslo cvičební úbor a další pomůcky na tělesnou výchovu a výtvarnou výchovu, byť ve školním řádu není tato povinnost deklarována, dále za 4 neomluvené hodiny navíc s velmi nevhodnou argumentací ředitelky, která tak reagovala na odvolání zákonného zástupce žáka. Většina rodičů nebyla prokazatelným způsobem se zněním školního řádu seznámena.

Personální dokumentaci školy zajišťuje paní ředitelka, ta je vedena přehledně, jednotliví zaměstnanci mají svoji složku, která obsahuje: doklad o dosaženém vzdělání, průběh praxe, výpis z rejstříku trestů a potvrzení o zdravotní prohlídce.

Odděleně je veden přehled o nadtarifních složkách mezd, tj dekretovaných osobních příplatcích a mimořádných odměnách za rok 2000 a přiznané zvláštní příplatky (za třídnictví).

Kontrola byl předložen výkaz P1–04 za 1. – 4. čtvrtletí 2000 o pracovních a mzdových prostředcích v regionálním školství. Údaje v něm obsažené odpovídají i údajům v účetní evidenci za rok 2000. Mzdy jsou zpracovávány soukromou firmou.

Oblast organizování je průměrná.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy se ve své práci cítí být limitována nedostatečnou nabídkou kvalifikovaných učitelů na trhu práce. S tím úzce souvisí snaha vytvořit pro pedagogický sbor co nejlepší pracovní podmínky i za cenu velmi liberálního až shovívavého přístupu. Její vedení učitelů navazuje jen nahodile na plánování, organizační strukturu a kontrolu vzdělávacích činností, o čemž svědčí průměrná kvalita výuky a kumulování mnoha pracovních povinností v osobě paní ředitelky. Ani v zápisech z pedagogických rad, ani ve výroční zprávě není reflektováno pravidelné sebehodnocení školy. Systém pravidelného hodnocení jednotlivých učitelů se děje pouze vzhledem k nadtarifním složkám platu. Kritéria nebyla v písemné podobě inspekci předložena.

Z prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu byly vypláceny osobní příplatky i mimořádné odměny. V daném období činily tyto nenárokové složky 40,8 % z platových tarifů všech zaměstnanců. Do odměňování dále škola zapojila i fond odměn.

Vedení a motivování pracovníků má citelně slabá místa.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka školy zpracovala plán kontrolní činnosti pro letošní školní rok, kde stanovila dvě priority kontroly. Hospitační činnost zaměřenou na získávání a upevňování návyků a dovedností, na úroveň logického myšlení a na znalosti. Písemně zpracované hospitační záznamy mají spíše popisný charakter, nesoustředí se na výše deklarované záměry kontroly a závěry jsou vždy velmi pozitivní. Nikde se neobjevila přijatá opatření, ředitelka nestanovila případné úkoly pro metodické orgány, zápisy z pedagogických rad se o závěrech a analýze hospitační činnosti nezmiňují. Druhou oblastí kontroly byla úroveň žákovských sešitů a notýsků. Zde ředitelka velmi dobře analyzovala kvalitu žákovských písemností, ale k vyvozeným nedostatkům nepřijala žádná opatření.

V oblasti práce s žáky se specifickými poruchami učení se ředitelka spolehla především na třídní učitelky. Kontrolní systém zcela selhal v oblasti rozmanitosti a četnosti klasifikace a písemných úkolů u těchto žáků. Podobně selhala kontrola plánování vzdělávání a jeho koordinace s osnovami a konkrétní výukou. Oblast kvalitativních postupných změn ve vyučovacím procesu není deklarována ani v plánování či práci metodických orgánů a tudíž se na ni ředitelka školy ve své kontrolní práci nezaměřuje a neposouvá tak úroveň vzdělávání ve škole.

Kontrolní systém má citelně slabá místa.

Hodnocení kvality řízení

Řízení má ve vztahu k vybraným oblastem vzdělávání v části plánování a organizování pozitiva a negativa v rovnováze. Více nedostatků se objevilo ve vedení a motivování pracovníků a v kontrolním systému.

Kvalita řízení je ještě průměrná.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

Hodnocení použití účelových prostředků

Použití účelových prostředků odpovídalo jejich přidělení a částka byla plně vyčerpána (škola v přírodě).

Hodnocení čerpání NIV, ONIV

Z celkového příspěvku NIV ze státního rozpočtu bylo na mzdové prostředky a odvody s tím spojené vynaloženo 92 %, účelová dotace činila 6 % a ostatní neinvestiční výdaje činily 2 % (z těchto prostředků byly zakoupeny např. učebnice a učební pomůcky a uhrazeny náklady na další vzdělávání pedagogů). V souladu se stanovením závazných ukazatelů pro rok 2000 – po splnění povinnosti odvodů zdravotního a sociálního pojištění - škola použila zbývající rozepsané prostředky na zabezpečení dalších nezbytných potřeb ostatních neinvestičních výdajů .

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu byly zcela vyčerpány.

Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu

Výše uvedené finanční prostředky byly využity v souladu s jejich přidělením.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Inspekční podkladová dokumentace základní školy
- Dotazník pro ředitele před inspekcí
- Povinná dokumentace škol a školských zařízení podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., školský zákon ve znění pozdějších předpisů vztahující se k dílčímu hodnocení činnosti školy: třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, personální dokumentace, záznamy z pedagogických rad, řád školy, rozvrh hodin
- Zahajovací výkazy k 30. září 2000
- Čtvrtletní výkaz Škol (MŠMT) P 1-04 o pracovnících a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. – 4. čtvrtletí 2000
- Účetní závěrka za rok 2000
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školních zařízení č.j. 649/99/ZŠ
- Zřizovací listina ze dne 1. července 1994
- Výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000

- Vnitřní dokumentace vedení školy, metodických orgánů a jednotlivých učitelů
- Výběr žákovských sešitů
- Výběr žákovských knížek
- Hospitační záznamy ČŠI

ZÁVĚR

ČŠI vymežila ve sledovaných oblastech vzdělávání a řízení školy

zásadní pozitiva:

- mimořádné úsilí ředitelky školy vynaložené při rekonstrukci a přístavbě budovy školy
- velmi dobře zajištěná účetní a mzdová agenda
- vysoká estetická úroveň prostředí školy
- široké spektrum mimoškolní činnosti

zásadní negativa:

- dvě učitelky ve sledované výuce 1. stupně nemají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku předmětů 1. stupně
- nesystematická péče o žáky se specifickými poruchami učení
- neúčinná a nedůsledná aplikace kontrolních mechanismů
- nevhodně formulovaná opatření k posílení kázně

Škola je ve vybraných oblastech vzdělávání a řízení hodnocena jako průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři

a další zaměstnanci ČŠI:

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Marie Poesová

.....

Členka týmu

Šárka Snížková

.....

V Praze dne 15. března 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. března 2001

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Jana Zimová

.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): OŠ Mag. hl. m. Prahy	2. dubna 2001	010 345/01-2401
Zřizovatel: MČ Praha-Šeberov	2. dubna 2001	010 346/01-2401

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.